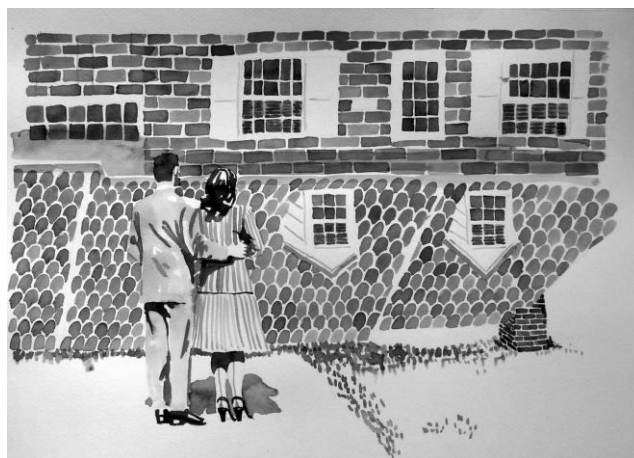

UMELECKÝ POHĽAD NA SVET V PANDÉMII

Slovenské výtvarné umenie v čase korony

2. časť

Počas ostatných troch mesiacov boli galérie, kluby, divadlá a kiná zatvorené. Umeni a umelkyne stratili možnosť kontaktu s divákmi a diváci stratili možnosť kontaktu so živým umením. Umenie však vznikalo naďalej, aj keď v izolácii. Umenie dokáže symbolicky vyjadriť pocity a situácie charakteristické pre danú dobu. Aj v dejinách výtvarné umenie často reagovalo na dôležité historické momenty a zachovalo sa ako akýsi záznam ťažkých časov. Nasledujúca virtuálna výstava prác slovenských výtvarných umelcov a umelkýň je zameraná na diela, ktoré vznikli počas pandémie a dotýkajú sa rozličných tém, ktoré s pandemiou priamo súvisia. Výstava vznikla pre Slovenský inštitút v Berlíne a pripravila ju kurátorka súčasného umenia Lenka Kukurová.

Lucia Dovičáková, We did not expect that, akvarel, 2020

Pred sebou máme dielo umelkyne **Lucie Dovičákovvej** s názvom „We did not expect that“. Práca vznikla ako priama reakcia na náhle opatrenia spojené s pandemiou. Izolácia v interiéroch, fyzický odstup a zastavenie sociálnych kontaktov sa dotkli života všetkých ľudí. Epicentrom života sa po dobu niekoľkých týždňov sa stala domácnosť. Na obraze Lucie Dovičákovvej je domácnosť postavená na hlavu a partnerský pár sa tomu len bezradne prizera. Umelkyňa zobrazuje situáciu aj v historických súvislostiach, k čomu odkazuje retro štylizácia. Moment obrovského prekvapenia z pandémie prišiel zrejme aj kvôli tomu, že podobne masívne šírenie vírusu svet za posledné storočie nezažil. Dielo sa dotýka aj fenoménu oslabenej strednej triedy, pretože pandémia koronavírusu v konečnom dôsledku zvýraznila sociálne rozdiely v spoločnosti.

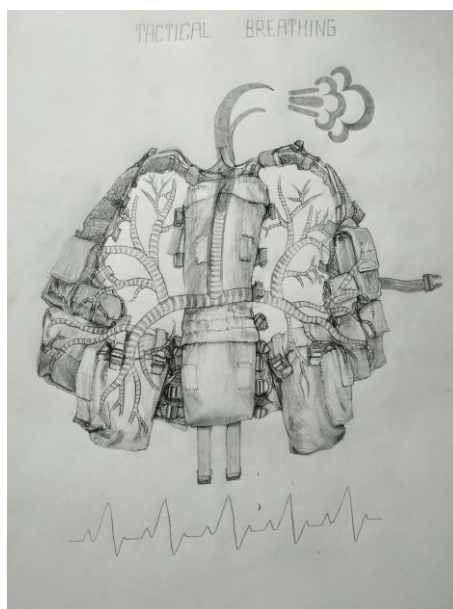
Lucia Dovičáková, Big Sad, kresba ceruzou, 2020

Lucia Dovičáková, After this you will be stronger, maľba, 2020

Ďalšie autorkine dielo z obdobia pandémie vyjadruje pocit hlbokého smútku. Na obrázku vidíme ženský portrét, ktorý je vytvorený ako kresba ceruzou. Hoci tvár je navonok pokojná, vďaka transparentnosti námetu dokážeme vidieť aj do vnútra hlavy ženy. Z mraku čiernych myšlienok padajú do hladiny na úrovni srdca kvapky alebo slzy. Psychológovia označujú izoláciu počas pandémie ako najväčší psychologický experiment doby. Dielo výstižne vyjadruje duševné rozpore, do ktorého sa počas pandémie dostalo množstvo ľudí. Podľa prieskumov sa na Slovensku s nejakou formou depresívnych myšlienok potýkala takmer polovica populácie.

Maľba Lucie Dovičákovovej s názvom „After this you will be stronger“ sprostredkúva tiež pocit ohrozenia a strachu zo smrti, ale zároveň tematizuje aj prekonanie ťažkých časov. Na obraze vidíme koňa, za ktorým vychádza na horizonte slnko. Lúče slnka spôsobujú röntgenový efekt a presvecujú časť zvierťa tak, že vidíme jeho kostru. Hoci kostra môže byť odkazom ku smrteľnosti, môže zároveň symbolizovať pevný základ a stabilitu. Kostra je tu zobrazená ako podstata, ako v biologickom tak aj v symbolickom zmysle. Zobrazenie zvierťa odkazuje k prepojeniu ľudského a prírodného sveta. Vzťah človeka ku zvieratám je v kontexte pandémie, ktorá vznikla ako zoonóza, veľmi aktuálnou témou.

Radovan Čerevka, Tactical breathing, kresba ceruzou, 2020

Biológie sa týka aj dielo **Radovana Čerevku**, ktoré sa zaoberá motívom dýchania a pľúc, ktoré sú pri koronavírusu bezprostredne ohrozené. Kresba pripomína ilustrácie z medicínskych atlasov v kombinácii s návodom na použitie. Pľúca tu nie sú zobrazené realisticky, ale ako akýsi vojenský batoh s množstvom vreciek. V diele sa stretáva organický a umelý svet, vitálna funkcia živého organizmu je tu prenesená na stroj, ktorý má podobu vojenského či turistického vybavenia. Názov diela „Taktické dýchanie“ odkazuje k eliminácii človeka z procesu dýchania, nakoľko omnoho taktickejšie je spoliehať sa na neživý mechanizmus. V tomto zmysle môže byť Čerevkovo dielo chápané aj ako ironický komentár k odludštenej a nehumánnej spoločnosti.

Umelecký fotograf **Peter Korček** sa v čase lockdownu sústredil na zachytenie unikátnej atmosféry prázdnych miest bez ich obyvateľov. Na fotografii vidíme budovu Novej tržnice v Bratislave, ktorá bola otvorená začiatkom 80. rokov 20. storočia a funguje ako trhovisko dodnes. Motív tržnice je pre situácie pandémie charakteristický, pretože sa jedná o miesto združovania máš ľudí, ktoré je pre šírenie nákazy optimálne. Na fotografii však ľudský element absentuje, je preto možné sa zamerať na vizuálnu stránku priestoru. Architektúra je založená na strohej estetike a horizontálnom akcente, no v súčasnosti je budova obkolesená vizuálnym smogom. Zo strechy budovy trčí absurdná plocha, ktorá je pozostatkom nefunkčnej svetelnej reklamy. Vyprázdnenie miest počas pandémie prinieslo možnosť koncentrovať sa na podobu samotného verejného priestoru, ktorý je mnohokrát zanedbávaný.

Peter Korček, Tiché mesto, séria fotografií, 2020

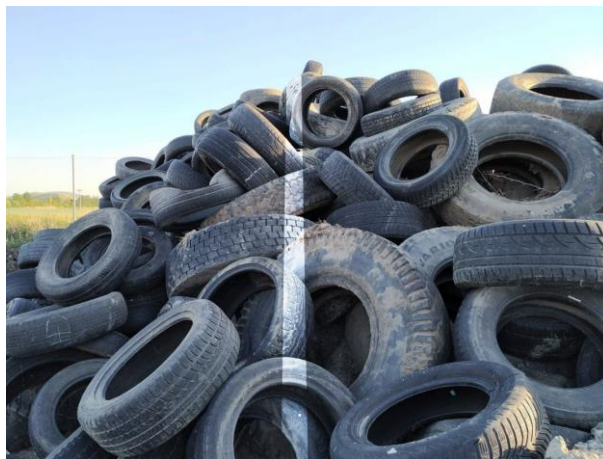
Ďalší záber zachytáva panelové sídlisko s detským ihriskom. Slovensko je krajinou sídlisk, vo väčších mestách žije na sídliskách až 70% ľudí. Sú to miesta, ktoré sú zvyčajne dobre vybavené infraštruktúrou a sú charakteristické pestrým sociálnym mixom obyvateľstva. Fotografia Petra Korčeka zachytáva sídlisko bez obyvateľov, je tomu však iba zdanlivo. Fotografia vznikla v čase lockdownu, je teda zrejme, že obyvatelia nie sú neprítomní, ale len neviditeľní, pretože ich od pozorovateľa delí fasáda budov.

Fotograf Peter Korček otvoril svoju výstavu s názvom Tiché mesto počas lockdownu. Bolo to možné v priestore galérie Nástupište 1-12 v meste Topoľčany, nakoľko galéria sa nachádza v podchode a je tak čiastočne verejným priestorom. Výstava tak bola aj bez otvorenia galérie viditeľná aj pre náhodných okoloidúcich. Počas pandémie sa uplatnilo obzvlášť výtvarné umenie vo verejnom priestore alebo umenie prezentované online.

Unikátna situácia, ktorá nikdy predtým nenastala, umožnila unikátne fotografické zábery. Fotografia zachytáva Most SNP v Bratislave, ktorý je zvyčajne veľmi rušnou dopravnou tepnou. Kurátorka Jana Babušiaková k výstave Tiché mesto konštatuje: „Špecifický je pohľad na plochy v meste venované autám. Absencia áut zdôrazňuje, koľko priestoru im venujeme v mestskej infraštruktúre. Kontrastuje s tým bezútešná situácia mestskej zelene a prírody v meste. Fotografická séria Petra Korčeka nastavuje realistické zrkadlo estetiky mesta 21. storočia a tomu, aký odtlačok na jeho tvári zanechávame - aj keď my sami v ňom možno nie sme.“

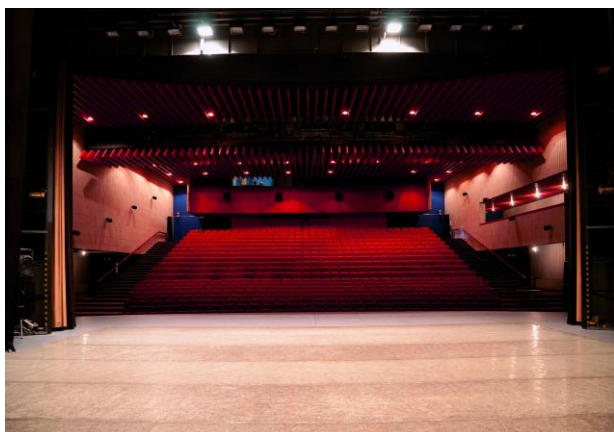
Peter Korček, Tiché mesto, séria fotografií, 2020

Stano Masár, Biela čiara, 2020

S témou automobilizmu a mobility súvisí aj umelecký projekt **Stana Masára** „Biela čiara“, ktorý autor rozvíja už dlhšiu dobu a pokračoval v ňom aj v čase korony. Cez hrbu vyradených pneumatík je vyznačená nikam nevedúca imaginárna cesta. Dielo odkazuje k obmedzenej mobilite v čase pandémie, keď sa reálne cestovanie obmedzilo skôr na fantáziu v podobe spomienok alebo plánov.

Slobodný pohyb bol možný len vo svete predstáv. Autor k motívu konštatuje: „Biela čiara je súčasťou cestnej komunikácie. Aj pri cestovaní, keď používame dopravný prostriedok, teda istým spôsobom spolu komunikujeme. V kontexte umenia sa čiara opäť stáva súčasťou komunikácie, teraz už imaginárnej cestnej štruktúry založenej na významoch a ideách.“ Autorove dielo však môže odkazovať aj k ceste preč od automobilovej dopravy smerom k udržateľným formám transportu.

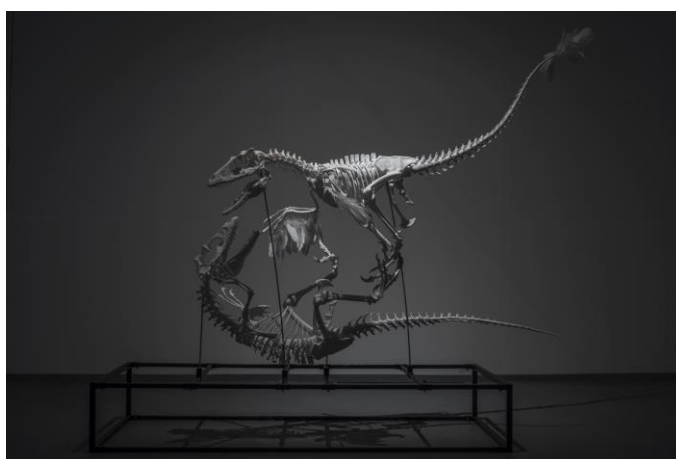

Olja Triaška Stefanović, *Warnings from the stage*, fotografická séria, 2011

Fotografie umelkyne **Olje Triašky Stefanović** zobrazujú prázdné kultúrne priestory. Pred sebou vidíme interiér sály Domu umenia v Piešťanoch. Dielo pochádza z autorkinej fotografickej série „Warnings from the Stage“, ktorá vznikla už v roku 2011, no s príchodom pandémie dostalo toto dielo nový význam. Mnohé kultúrne priestory venované medziľudskému kontaktu a kultúrnym zážitkom zivali počas posledných mesiacov prázdnotou a nebolo ich možné navštíviť. Pritom práve umenie mnohým ľuďom pomohlo odpútať sa od neradostnej bežnej reality. Mnoho kultúrnych inštitúcií sa pokúsilo sprostredkovať umelecké zážitky cez internet, no väčšina z nás si uvedomila, že živý kontakt medzi umelcami a divákmi je nenahraditeľný.

Na ďalšej fotografii z tejto série sa perspektíva zmenila a akcent je položený na absencii umenia. Opatrenia súvisiace s pandemiou dopadli na živé umenie veľmi tvrdo a pripravili o prácu státisíce ľudí v kultúrnych profesiách po celom svete. Je otázne, za akú dlhú dobu sa kultúra, ktorá patrí už aj tak k málo finančne ohodnoteným oblastiam, bude schopná z tohto úderu spamätať. Kľúčová podpora by v tejto situácii mala prísť od štátu. V kontexte pandémie môže byť toto dielo Olje Triašky Stefanovič varovaním pred stavom, keď sa umenie z našej spoločnosti postupne zmizne, pretože nepatrilo k prioritám.

Umelec **András Cséfalvay** pokračoval počas pandémie vo svojom umeleckom projekte zameranom na úvahy o evolučných zmenách a adaptačných mechanizmoch. Počas obdobia, kedy boli galérie zatvorené, prezentoval umelec jedno zo svojich diel na skupinovej virtuálnej výstave, ktorú pripravila česká galéria Display. Diváci mali možnosť pohybovať sa po priestore pomocou počítačovej myši, podobne ako vo videohrách. Dielo tu má formu virtuálnej sochy, ktorá pripomína muzeálny exponát. Pred sebou vidíme lebku dinosaura s časťou chrbtice, z lebky vyrastá perie. Pred 65 miliónmi rokov sa na Zemi radikálne zmenila klíma, pravdepodobne z dôvodu dopadu meteoritu. Väčšina dinosaurov túto zmenu neprežila, no jedna skupina sa na zmeny adaptovala a vyvinuli sa z nej vtáci. Mechanizmy prežitia v čase planetárnej katastrofy, na ktoré sa umelec zameriava, bezprostredne súvisia aj s témou pandémie.

András Cséfalvay: *Triumph of the feathers*, 3D Print, Foto: Adam Šakový

András Cséfalvay vytvoril okrem virtuálnej aj reálnu sochu vo forme kostier operených dinosaurov. Socha má rozmer 2,5 metra. Umelec zasadzuje tému pandémie do planetárneho merítka, svoje dielo komentuje: „Väčšina súčasných kríz, klimatická kríza, či pandémia vírusu, sa obávajú riešenia otázok smrti, vyhynutia a zničenia. Príbeh dromaeosaurov prináša nádej. Pôvodne malo perie u dinosaurov úplne iný účel, schopnosť lietať však pravdepodobne umožnila niekoľkým rodinám dinosaurov prežiť. Paralela s dinosaurami môže ukázať cestu ľudstvu. Musíme sa na seba pozerieť ako na súčasť väčších evolučných procesov.“ Umelecké diela Andrása Cséfalvaya upozorňujú na prepojenie človeka nielen s celou planétou, ale aj s dejinami života na zemi a prinášajú východisko z krízy s využitím imaginácie.

Link [na video s komentárom kurátorky](#) (v nemčine)

VYSIELANIE PRE KRAJANOV V ZAHRANIČÍ Rádio Slovakia International

RÁDIO SLOVAKIA INTERNATIONAL vysiela sedem dní v týždni aktuálne informácie o Slovensku do zahraničia v šiestich jazykových mutáciách – v [slovenčine](#), [nemčine](#), [angličtine](#), [francúzštine](#), [španielčine](#) a [ruštine](#). Vysielanie v slovenčine je určené pre krajanov žijúcich v zahraničí, ale aj ich potomkov, ktorí sa už narodili v iných krajinách, ale naučili sa po slovensky.

Krajanské polhodinky ako aj zaujímavé informácie o Slovensku môžete počúvať na krátkych vlnách, na [webovej stránke rádia](#), prostredníctvom satelitu ASTRA 3B, v mobilnej aplikácii iRADIO RTVS, alebo cez podcastové aplikácie:

Viac informácií [ako počúvať krajanské vysielanie RSI](#)

Vysielanie Krajanskej redakcie v slovenskom jazyku je od začiatku vysielania v roku 1993 významným informačným zdrojom, ktorý prináša správy o najdôležitejších udalostiach dňa, ale aj analytickejšie materiály o živote v našej krajine v celej škále tém, ktoré zaujímajú poslucháča v zahraničí.

Krajanská redakcia RSI v zložení Branislav Grman, Martin Haraj, Ingrid Slaninková, Jozef Bohunický a Elena Seeber

Vysielanie sa v jednotlivé dni venuje týmto témam:

v pondelok šport a história, v utorok svet ekonomiky a vedy, streda je vyhradená pre sondy do života krajanov vo svete, vo štvrtok sociálne témy a školská problematika, v piatok sú pripravené pozvánky na návštevu kultúrnych pamiatok a prírodných krás Slovenska. Víkend patrí prehľadu udalostí týždňa, slovenskej hudobnej tvorbe a profilom významných osobností. Pri mikrofóne sa striedajú redaktori Ingrid Slaninková, Elena Seeber, Braňo Grman, Martin Haraj a Jozef Bohunický.

RSI je jednou z deviatich programových rozhlasových služieb verejnoprávneho Rozhlasu a televízie Slovenska.

Online koncert klaviristu DANIELA BURANOVSKÉHO

v nedeľu 5.7.2020 o 20.00 hod.

na [FB stránke Slovenského inštitútu v Ríme](#) alebo [na našej](#)

Daniel Buranovský je jedným z najvýznamnejších slovenských klaviristov. Pravidelne vystupuje na koncertných pódiumoch na celom svete, je žiadaným sprievodom inštrumentalistov aj spevákov. V repertoári má romantické klavírne skladby i hudbu 20. storočia, vrátane súčasnej slovenskej hudby.

ISTITUTO SLOVACCO A ROMA
CULTURE & SLOVAKIA GOOD IDEA
#SPOLUTOZVLADNEME

L'Istituto slovacco a Roma
ha il piacere di invitarVi
al concerto online del pianista slovacco

**Daniel
Buranovský**

dalla sala concerti „Dvorana“
della Facoltà di Musica e Danza
dell'Accademia delle Arti dello Spettacolo di
Bratislava

domenica 5 luglio 2020
ore 20:00

sulla pagina Facebook dell'Istituto slovacco a Roma

Foto © Peter Brichta

Koncert Slovenskej filharmónie - opäť s publikom

ŠTEFAN KOCÁN

bas

&

MARIÁN LAPŠANSKÝ

klavír

Na programe sú diela Roberta Schumanna, Edwarda Hagerupa Griega a Franza Schuberta.

Link [na video](#) so záznamom z vystúpenia v koncertnej sieni Slovenskej filharmónie v Bratislave 30. júna 2020

Link [na bulletin ku koncertu](#)

Koncert sa uskutočnil v spolupráci so Slovenským inštitútom vo Viedni.

Ak si neželáte zasielanie informácií, prosíme o krátku správu – ďakujeme.

Slovenský inštitút v Berlíne | Hildebrandstr. 25, 10785 Berlín | tel: +49 30 88926 230 | fax: +49 30 88926 222
www.mzv.sk/siberlin | www.facebook.com/institut.berlin | e-mail: institut@botschaft-slowakei.de